

Pece v Kuldige

Raz dávno som si v jednom kníhkupectve kúpil zlacnený autoatlas. Hovoril som si, že, veď je dobrá cena a počas ciest veľmi málo používam navigáciu. Bude sa hodiť. Z tohto atlasu sa ale postupom času vyklúľ perfektný sprievodca. Malou hviezdíčkou má označené miesta, ktoré stoja za návštevu. Aj tak bolo.

Počas našej rodinnej dovolenky v Lotyšsku sme sa, ako obvykle, túľali krajinou a moja manželka, Katka, pozerá do atlasu a vidí hviezdíčku pri meste Kuldiga. „Tak teda poďme,“ a zvrtoľ som volant. Rozlúčili sme sa s pobrežím Baltského mora a zrazu putujeme do vnútrozemia tejto pahorkami a borovicami posiatej krajiny.

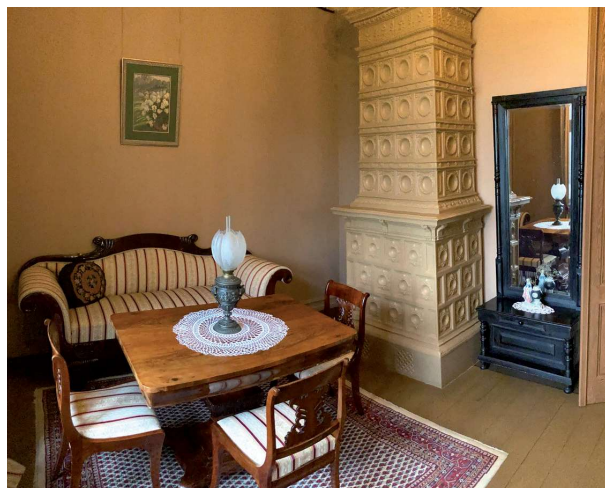
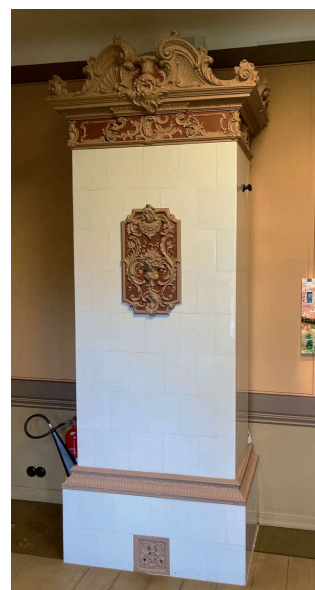
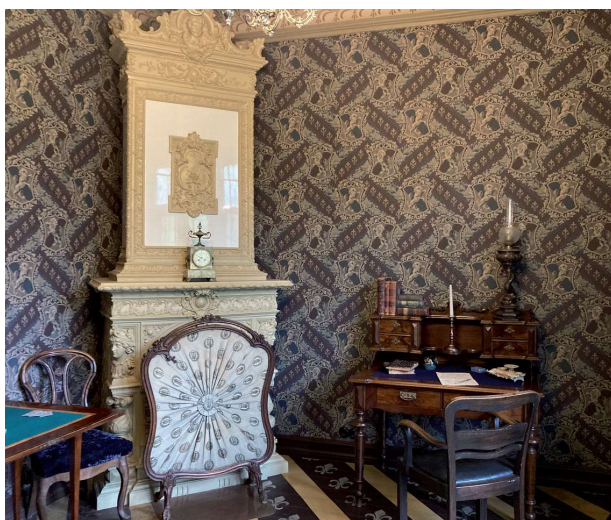
Za necelé dve hodiny sme v meste Kuldiga. Prší, obloha je ťažká a olovené mraky sa dotýkajú vrcholov nízkych kopcov v okolí, historických budov a kostolov. Nám to nevadí, zaparkujeme náš karavan, obliekame sa a ideme na to. Motáme sa úzkymi ulicami, preskakujeme mláky, obdivujeme krásy historického mesta. Stále prší. Predsa vytiahnem mobil a pozriem, kde by sa dalo ísť... Múzeum. „Áno, poďme tam!“

Mestské múzeum je za historickým tehelným mostom. Kuldiga Novada Muzejs. Krásna historická vila nad mestským parkom. Je otvorené. Naše mokré oblečenie si dá vame na vešiaky v šatni. Milá pani v dobovom oblečení nás privíta a posieľa na poschodie vily, kde ju múzeum situované. Vystúpime hore schodmi a zrazu sa ocitneme o stodvadsať rokov naspäť. Ako keby sme prešli strojom času do minulosti. Je to byt bohatého obchodníka, ktorý

je zariadený tak, ako keby jeho majiteľ len pred chvíľou odišiel a čoskoro sa vrátil. Možno išiel len na prechádzku so psom. Cítim auru elegancie a blahobytu starých čias. Nábytok, podlahy, koberce, zrkadlá a kachľové pece. Nádhera. Je vidieť, že sa tieto priestory vykurovali kachľami. Bohato zdobené, ornamentálne kúsky z dôb dávno minulých. Korunky so secesnými výjavmi, kachlice zdobené kvetmi, kubistickými tvarmi. Ale sú viditeľné aj jednoduché stĺpové pece v izbách, ktoré nemali takú hodnotu, alebo v nich bývalo služobníctvo. Všetky pece sú zrekonštruované. Neprežili kultúrne turbulencie dejín. Sú poskladané tak, aby vytvorili hodnotný celok. Glazované pece sú postavené na hlinu a dve sú aj funkčné. Ohnisko, ťahy, komínová škrtiaca klapka. Všetko, ako má byť. Tak isto aj sporák v kuchyni. Len zakúriť! Nie je mi jasné, prečo sa niektoré pece lesknú krásnym glazovaným povrchom a iné sú bez lesku.

Pece bez lesku sú síce zrekonštruované a postavené z kachlíc, ale už nebol možný ich ďalší výpal s novou glazúrou. Už by to nevydržali a nadobro by zanikli. Preto sa miestni reštaurátori rozhodli pece postaviť podľa pôvodného tvaru a chceli zahľadiť všetky stopy času, praskliny, chýbajúce rohy a odštiepené kúsky tak, aby tvorili súmerný a oku lahodiaci celok. Chýbajúce časti vymodelovali z hliny a umne ich dorobili na kachlice, rímky, sokle a korunky. Keď bola pec nahrubo postavená, rozhodli sa použiť dômyselný spôsob ako ich prezentovať v expozícii múzea. Natreli ich kriedovým náterom. Ten zakryl všetky defekty, dorobené kúsky a ukázal pec v pôvodnom tvare, ale bez glazúry. „Nádhera,“ hovorím si. Takto by to malo vyzeráť. Použiť pôvodný materiál a len ho doladiť. Nechať históriu takú, aká je, nech na nás dýchne, a zoberie nás na výlet do minulosti bez pridania moderných a sofistikovaných spôsobov opravy. Bez viditeľných vstupov na dizajne. Bez dopĺňania novými súčasnými materiálmi. Na laika tie pece určite pôsobili jedinečne a svojím nenásilným spôsobom zreštaurovania pohľadili dušu každého návštevníka.

Myslím, že ukázali svoju dominanciu v priestore, svoju veľkosť, výkon, ktorý sa dal ľahko predstaviť. Udivili určite všetkých, vrátane mňa, čo sa na kachle pozerám trochu inak. Ako profesionál hodnotím celok, skladbu, koncept, remeselné prevedenie. Tento zážitok vo mne zostal dlho a určite budem čerpať zo skúseností Lotyšských majstrov. Ponúknem aj ja toto riešenie, ak v budúcnosti príde zákazka na takýto typ rekonštrukcie vzácnnej kachľovej pece? Uvidím a verím, že niečo podobné raz príde. Veď preto veľa cestujem, aby som bol bohatším o poznanie, o skúsenosť a nakoniec o možnosť sa podeliť so zážitkom.

*Autor: Radomír Svitek
v spolupráci s Kuldiga Muzeis.*